

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

THAI COMMUNITY PRODUCT STANDARD

มผช.๘๓๖/๒๕๖๔

เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย

MEN'S WEARS

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 61.020

ISBN 978-616-580-302-1

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย

มผช.๘๓๖/๒๕๖๔

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๐๒-๓๓๓๔-๕

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ฉบับที่ ๔๑ (พ.ศ. ๒๕๖๔)

เรื่อง ยกเลิกและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย

ตามที่ได้มีประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๖๔๐ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง ยกเลิกและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย และคณะอนุกรรมการพิจารณามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย ของใช้ ของประดับตกแต่ง และของที่ระลึก มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒-๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ ให้ยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย มาตรฐานเลขที่ มผช.๘๓๖/๒๕๕๔ และกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย ขึ้นใหม่

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ ของคำสั่งกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ ๒๖๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (กผช.) ของ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงออกประกาศยกเลิกประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๖๔๐ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย มาตรฐานเลขที่ มผช.๘๓๖/๒๕๖๔ ขึ้นใหม่ ดังมีรายละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ประกาศ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

วันชัย พนมชัย

เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ประธานกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูปชายสำหรับผู้ใหญ่ที่ตัดเย็บจากผ้าทอและผ้าถักที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยประดิษฐ์ และเส้นใยผสม
- ๑.๒ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ไม่ครอบคลุมเสื้อผ้าสำเร็จรูปชายที่ถักด้วยมือ เสื้อชั้นในชาย กางเกงชั้นในชาย เสื้อสูท เสื้อโอเวอร์โค้ต แจ็กเก็ต และสเวตเตอร์

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย หมายถึง เครื่องแต่งกายสำหรับผู้ชาย ได้จากการนำผ้าทอหรือผ้าถักมาออกแบบตัดเย็บในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ เสื้อ กางเกง อาจมีซิปใน วัสดุเกาะเกี่ยว เช่น ซิป กระดุม ขอเกี่ยว และอาจตกแต่งโดยการตัดต่อผ้าหรือการปักเพื่อความสวยงาม
- ๒.๒ ผ้าทอ (woven fabric) หมายถึง ผ้าที่ได้จากเส้นด้าย ๒ ชุด คือ เส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่งทอขัดสานกันตามลวดลายที่ต้องการ เช่น ผ้าทอลายขัด ผ้าทอลายสอง
- ๒.๓ ผ้าถักหรือผ้ายัด (knit fabric) หมายถึง ผ้าที่ได้จากการใช้เส้นด้ายเส้นเดียวหรือมากกว่า มาทำเป็นห่วงสอดคล้องเกี่ยวโยงกันเป็นผืนผ้า
- ๒.๔ เส้นใยธรรมชาติ หมายถึง เส้นใยที่มาจากพืช เช่น ฝ้าย ลินิน ป่าน และเส้นใยที่มาจากสัตว์ เช่น ขนสัตว์ ไหม
- ๒.๕ เส้นใยประดิษฐ์ (man-made fibres) หมายถึง เส้นใยสังเคราะห์ เช่น พอลิเอสเตอร์ ไนลอน อะคริลิก และเส้นใยกึ่งสังเคราะห์ (regenerated fibres) เช่น แอซีเตต วิสโคส (เรยอน)
- ๒.๖ เส้นใยผสม หมายถึง เส้นใยตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปผสมกัน โดยอาจเป็นเส้นใยธรรมชาติผสมกับเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยธรรมชาติผสมกับเส้นใยประดิษฐ์ หรือเส้นใยประดิษฐ์ผสมกับเส้นใยประดิษฐ์ เช่น ฝ้ายผสมกับไหม ฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์ วิสโคสผสมพอลิเอสเตอร์

๓. ประเภทและแบบ

- ๓.๑ เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ
 - ๓.๑.๑ ประเภททำจากผ้าทอ
 - ๓.๑.๒ ประเภททำจากผ้าถักหรือผ้ายัด
- ๓.๒ เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย แต่ละประเภทแบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ
 - ๓.๒.๑ เสื้อ เช่น เสื้อเชิ้ต เสื้อฮาวาย เสื้อซาฟารี
 - ๓.๒.๒ กางเกง เช่น กางเกงขาสั้น กางเกงขายาว

๔. ชื่อขนาดและมิติ

๔.๑ ชื่อขนาดและมิติของเสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย

- ๔.๑.๑ เสื้อ แนะนำให้เป็นไปตามภาคผนวก ข. ตารางที่ ข.๑
- ๔.๑.๒ กางเกง แนะนำให้เป็นไปตามภาคผนวก ข. ตารางที่ ข.๒

๕. คุณลักษณะที่ต้องการ

๕.๑ ลักษณะทั่วไป

- ๕.๑.๑ ต้องสะอาด เรียบร้อย ประณีต เนื้อผ้าต้องไม่มีข้อบกพร่องหรือตำหนิที่มีผลเสียต่อการใช้งาน เช่น มีรู รอยแยก ด้ายขาด รอยห่วงหลุดเป็นทาง (เฉพาะผ้าถัก) ต่าง เปรอะเปื้อน กรณีมีผ้ารองในเป็นผ้าอัดกาว ต้องเรียบและแนบสนิทกับผ้าตัวนอก
- ๕.๑.๒ กรณีมีการตัดต่อผ้าหรือการปัก ต้องเรียบร้อย ประณีต แน่น ไม่ย่นหรือหลุดลุ่ย และรอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน
- ๕.๑.๓ กรณีมีวัสดุเกาะเกี่ยว ต้องมีสีและขนาดเหมาะสม ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะ และต้องไม่มีขอบคม ปลายแหลม กรณีเป็นโลหะต้องไม่เป็นสนิม

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๕.๒ การเย็บ

- ๕.๒.๑ ตะเข็บส่วนต่างๆ ต้องเรียบร้อย แน่น ไม่หลุดลุ่ยง่าย ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งด้านนอกและด้านในตัวผลิตภัณฑ์ ไม่ตึงหรือรั้ง รอบวงแขนต้องเย็บตะเข็บคู่หรือแบบลิ่มตะเข็บ และต้องไม่น้อยกว่า ๔๔ ฝีเข็มต่อความยาว ๑๐ เซนติเมตร
- ๕.๒.๒ ริมผ้าด้านในของตะเข็บด้านข้าง ต้องเย็บแบบพันริมผ้า (โพ้ง) ด้วยด้ายเย็บสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสีผ้า ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะตามสมัยนิยม และฝีเข็มต้องไม่น้อยกว่า ๓๒ ฝีเข็มต่อความยาว ๑๐ เซนติเมตร
- ๕.๒.๓ การพับริมผ้าและการสอย เช่น ปลายแขน ชายเสื้อ ต้องเรียบร้อย แน่น ไม่หลุดลุ่ยง่าย
- ๕.๒.๔ กรณีมีวัสดุเกาะเกี่ยว ต้องเย็บเรียบร้อย ประณีต แน่น ไม่ย่น ไม่หลุดลุ่ยง่าย
- ๕.๒.๕ กรณีมีการซับใน ต้องเย็บเรียบร้อย แน่น ไม่หลุดลุ่ยง่าย และต้องสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสีของผลิตภัณฑ์ ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะตามสมัยนิยม

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจและการวัด

๕.๓ ชนิดเส้นใยของผ้าทอหรือผ้าถักที่ใช้

ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ ๙.๒

๕.๔ ความเป็นกรด-ด่าง

ต้องอยู่ระหว่าง ๕.๐ ถึง ๘.๕

การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 32

๕.๕ ปริมาณฟอร์แมลดีไฮด์ (ยกเว้นทำจากผ้าทอด้วยมือ)

ต้องน้อยกว่า ๗๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 33

- ๕.๖ สีเอโซที่ให้อาโรแมติกแอมีน ๒๔ ตัว (รายละเอียดตั้งในภาคผนวก ก.) (ยกเว้นสีย้อมธรรมชาติและสีธรรมชาติของเส้นใย)
ต้องไม่เกิน ๓๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
การทดสอบให้ปฏิบัติตาม EN 14362 Part 1
- ๕.๗ การเปลี่ยนแปลงขนาดภายหลังการซักและทำให้แห้ง (ยกเว้นผ้าไหมบุผ้าขาว)
ต้องไม่เกินร้อยละ ๕ สำหรับผ้าทอ และไม่เกินร้อยละ ๘ สำหรับผ้าถัก
การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 21 โดยใช้เครื่องซักผ้าแบบ ก. (เครื่องซักผ้าแบบบรรจุด้านหน้า)
เลขที่วิธีทดสอบเทียบเท่าการซักด้วยมือ และทำให้แห้งโดยวิธีแขวนราว
- ๕.๘ ความคงทนของสีต่อการซัก (ยกเว้นผ้าสีขาว ผ้าไหม และสีธรรมชาติของเส้นใย)
ต้องไม่น้อยกว่าเกรย์สเกลระดับ ๓ ทั้งการเปลี่ยนสีและการเปื้อนสี ยกเว้นกรณีย้อมสีธรรมชาติต้องไม่น้อยกว่า
เกรย์สเกลระดับ ๒-๓
การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 3 โดยใช้วิธีทดสอบ A (1) กรณีที่มีลายปักสีขาวหรือสีอ่อนและสีเข้ม
ปนกัน สีเข้มต้องไม่ตกติดสีขาวหรือสีอ่อนของเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้เห็นอย่างชัดเจน
- ๕.๙ ความคงทนของสีต่อเหงื่อ ทั้งสภาพกรดและสภาพด่าง (ยกเว้นผ้าสีขาวและสีธรรมชาติของเส้นใย)
ต้องไม่น้อยกว่าเกรย์สเกลระดับ ๓ ทั้งการเปลี่ยนสีและการเปื้อนสี ยกเว้นกรณีย้อมสีธรรมชาติต้องไม่น้อยกว่า
เกรย์สเกลระดับ ๒-๓
การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 4 กรณีที่มีลายปักสีขาวหรือสีอ่อนและสีเข้มปนกัน สีเข้มต้องไม่ตก
ติดสีขาวหรือสีอ่อนของเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้เห็นอย่างชัดเจน
- ๕.๑๐ ความคงทนของสีต่อการขัดถู ทั้งสภาพเปียกและสภาพแห้ง (ยกเว้นผ้าสีขาว ผ้าไหม สีธรรมชาติของเส้นใย และลายปัก)
ต้องไม่น้อยกว่าเกรย์สเกลระดับ ๓ เฉพาะการเปื้อนสี ยกเว้นกรณีย้อมสีธรรมชาติต้องไม่น้อยกว่าเกรย์สเกล
ระดับ ๒-๓
การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 5
- ๕.๑๑ ความคงทนของสีต่อแสงซินอนอาร์ก เมื่อเทียบกับผ้าบลูวูลมาตรฐาน (ยกเว้นผ้าไหมและผ้าย้อมสีธรรมชาติ)
ต้องไม่น้อยกว่าระดับ ๓-๔
การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 2

๖. การบรรจุ

- ๖.๑ ให้หุ้มห่อหรือบรรจุเสื้อผ้าสำเร็จรูปขายในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกัน
ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับเสื้อผ้าสำเร็จรูปขายได้
การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๗. เครื่องหมายและฉลาก

- ๗.๑ ที่ฉลากหรือบรรจุภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปขายทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียด
ต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (๑) ชื่อผลิตภัณฑ์ (ตามชื่อ มผช.) อาจตามด้วยชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อเชิ้ต กางเกงขาสั้น
 - (๒) ประเภทและแบบ
 - (๓) ชื่อขนาด (ถ้ามี) เช่น ขนาด ๓๔

- (๔) มิติ (ถ้ามี) เป็นเซนติเมตรหรือนิ้ว เช่น รอบคอเสื้อ ๓๙.๕ เซนติเมตร รอบเอวกางเกง ๓๓ นิ้ว
- (๕) ชนิดเส้นใยของผ้าทอหรือผ้าถักที่ใช้
- (๖) ผ้าทอมือที่ใช้ (ถ้ามี) เช่น ผ้ากอบัว
- (๗) สีธรรมชาติพร้อมส่วนของพืชที่ใช้ในการย้อม (ถ้ามี) เช่น สีเหลืองจากดอกดาวเรือง
- (๘) เดือน ปีที่ทำ
- (๙) ข้อเสนอแนะในการใช้และการดูแลรักษา เช่น แยกซักกับผ้าสีอื่น
- (๑๐) ประวัติผลิตภัณฑ์ (ถ้ามี)
- (๑๑) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

ตัวอย่างการแสดงฉลาก

เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย ประเภทผ้าทอจากผ้าทอ เสื้อฮาวาย ชื่อขนาด (รอบอกผู้ใช้) ๓๔
รอบอกเสื้อ ๑๐๔ เซนติเมตร ความยาวเสื้อ เซนติเมตร

ชนิดเส้นใยของผ้าทอที่ใช้ : ฝ้าย ร้อยละ ๑๐๐

ผ้าทอมือลายขัด สีย้อมธรรมชาติ : สีเหลืองจากดอกดาวเรือง

ประวัติ/ตำนาน

เดือนปีที่ทำ

ข้อเสนอแนะในการใช้งาน/ดูแล

ชื่อผู้ทำ ที่อยู่

๘. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๘.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง เสื้อผ้าสำเร็จรูปชายประเภทและแบบเดียวกัน ทำจากผ้าทอหรือผ้าถักที่ทำจากเส้นใยชนิดเดียวกัน ทำในระยะเวลาเดียวกัน
- ๘.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
 - ๘.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับสำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การเย็บ การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้ว ทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๕.๑ ข้อ ๕.๒ ข้อ ๖. และข้อ ๗. จึงจะถือว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปชายรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - ๘.๒.๒ การทดสอบและการยอมรับสำหรับการทดสอบชนิดเส้นใยของผ้าทอหรือผ้าถักที่ใช้ ความเป็นกรด-ด่าง ปริมาณฟอร์มัลดีไฮด์ (ยกเว้นทำจากผ้าทอด้วยมือ) สีเอโซที่ให้แอมโมเนีย ๒๔ ตัว (ยกเว้นสีย้อมธรรมชาติและสีธรรมชาติของเส้นใย) การเปลี่ยนแปลงขนาดภายหลังการซักและทำให้แห้ง (ยกเว้นผ้าไหม बुผ้ากา) ความคงทนของสีต่อการซัก (ยกเว้นผ้าสีขาว ผ้าไหม และสีธรรมชาติของเส้นใย) ความคงทนของสีต่อเหงื่อ (ยกเว้นผ้าสีขาวและสีธรรมชาติของเส้นใย) ความคงทนของสีต่อการขัดถู (ยกเว้นผ้าสีขาว ผ้าไหม สีธรรมชาติของเส้นใย และลายปัก) และความคงทนของสีต่อแสงซินอนอาร์ก (ยกเว้นผ้าไหม และผ้าย้อมสีธรรมชาติ) ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๘.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ถึง ๒ ตัวอย่าง โดยให้มีพื้นที่รวมไม่น้อยกว่า ๑ ตารางเมตร หรือให้ชักตัวอย่างผ้าที่ใช้ทำเสื้อผ้าสำเร็จรูปชายตัวอย่างขนาด (๑๐๐ x ๑๐๐) เซนติเมตร จำนวน ๑ ชิ้น เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๕.๓ ถึงข้อ ๕.๑๑ จึงจะถือว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปชายรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๘.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างเสื้อผ้าสำเร็จรูปชายต้องเป็นไปตามข้อ ๘.๒.๑ และข้อ ๘.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย รุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๙. การทดสอบ

๙.๑ ภาวะทดสอบ

หากมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้เก็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปชายตัวอย่างหรือชิ้นทดสอบไว้ที่อุณหภูมิ (๒๗ ± ๒) องศาเซลเซียส และความชื้นสัมพัทธ์ ร้อยละ (๖๕ ± ๒) เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง

๙.๒ การทดสอบชนิดเส้นใยของผ้าทอหรือผ้าถักที่ใช้

๙.๒.๑ การตรวจลักษณะทั่วไปของเส้นใยโดยใช้สมบัติทางกายภาพและกล้องจุลทรรศน์

๙.๒.๑.๑ ให้แยกเส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่งออกจากกัน หากเส้นด้ายมีความแตกต่างกันในเรื่องของสี ความเงา ขนาด หรือลักษณะอื่นๆ ให้แยกเส้นด้ายออกเป็นแต่ละกลุ่มตามลักษณะทางกายภาพ และแยกทดสอบ

๙.๒.๑.๒ วางเส้นใยจำนวนเล็กน้อยลงบนแผ่นสไลด์ เชียเส้นใยให้ออกจากกัน แล้วหยดน้ำมันแร่หรือของเหลวอื่นๆ ลงไปหนึ่งหยด ปิดทับด้วยแผ่นแก้วบาง แล้วตรวจสอบลักษณะเส้นใยด้วยกล้องจุลทรรศน์

๙.๒.๑.๓ สังเกตลักษณะตามยาวของเส้นใยและแยกประเภทของเส้นใยเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

- (๑) เส้นใยที่มีเกล็ดที่ผิว ได้แก่ เส้นใยกลุ่มเส้นใยขนสัตว์
- (๒) เส้นใยที่มีเส้นขีดขวาง (cross markings) ตามแนวยาวของเส้นใย ได้แก่ เส้นใยในกลุ่มเส้นใยพืช ยกเว้นเส้นใยฝ้าย
- (๓) เส้นใยที่มีการบิดเป็นเกลียวจะเป็นเส้นใยฝ้าย
- (๔) เส้นใยอื่นๆ ได้แก่ เส้นใยประดิษฐ์ทุกชนิด

หมายเหตุ รายละเอียดและรูปร่างแสดงลักษณะภายนอกของเส้นใยเมื่อดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ให้อ้างอิงตามมอก. 121 เล่ม 15

๙.๒.๒ การเผาไหม้ของเส้นใย

๙.๒.๒.๑ ใช้ปากคีบจับเส้นใยจำนวนเล็กน้อยแล้วนำไปจ่อข้างเปลวไฟ สังเกตว่าเส้นใยมีการหลอม หรือหดตัวจากเปลวไฟหรือไม่

๙.๒.๒.๒ เลื่อนเส้นใยเข้าไปในเปลวไฟช้าๆ และระมัดระวัง สังเกตดูว่าเส้นใยติดไฟหรือไม่ เมื่อเส้นใยติดไฟทีละน้อยๆ นำเส้นใยออกจากเปลวไฟ แล้วสังเกตดูว่าเส้นใยยังติดไฟต่อหรือไม่

๙.๒.๒.๓ ถ้าเส้นใยยังติดไฟอยู่ให้เป่าไฟให้ดับ แล้วดมกลิ่นควันพร้อมทั้งสังเกตดูสีและลักษณะของเถ้าที่เหลือ

๙.๒.๒.๔ เปรียบเทียบปฏิกิริยาต่อเปลวไฟและลักษณะการเผาไหม้กับ ตารางที่ ๑ การเผาไหม้ของเส้นใย หรือเปรียบเทียบกับเส้นใยที่ทราบชนิดแล้ว กรณีที่มีสารหน่วงไฟของเส้นใยบางชนิด เช่น ฝ้าย เรยอน แอซีเตต อาจทำให้ลักษณะการติดไฟ กลิ่น ลักษณะเถ้าเส้นใยเหล่านั้นเปลี่ยนไป ส่วนเส้นใยที่มีสี โดยเฉพาะสีจากสารสี (pigment) จะมีสีตกค้างอยู่ในเถ้า

๙.๒.๒.๕ เส้นใยบางชนิดจะมีกลิ่นจากการเผาไหม้ที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว คือ เส้นใยขนสัตว์และเส้นใยประดิษฐ์ที่ทำจากโปรตีน (azlon) จะมีกลิ่นเหมือนผมหรือขนนกไหม้ไฟ เส้นใยพืชและวิสโคส (เรยอน) จะมีกลิ่นเหมือนกระดาษไหม้ไฟ ยางและเส้นใยประดิษฐ์ชนิดอื่นๆ เช่น อะคริลิก ไนลอน และสแปนเดกซ์จะมีกลิ่นเฉพาะตัวที่สามารถบอกได้จากประสบการณ์

ตารางที่ ๑ การเผาไหม้ของเส้นใย

(ข้อ ๙.๒.๒)

ชนิดเส้นใย ลักษณะ ที่ปรากฏ	หลอมตัว เมื่อเข้าใกล้ เปลวไฟ	หดตัวจาก เปลวไฟ	ลูกไหม้ขณะ อยู่ใน เปลว ไฟ	ไหม้ลุกลามเมื่อ ออกจาก เปลวไฟ	ลักษณะเถ้า
เส้นใยธรรมชาติ					
ไหม	ใช่	ใช่	ใช่	ช้า	ก้อนสีดำ เปราะ
ขนสัตว์	ใช่	ใช่	ใช่	ช้า	ก้อนรูปร่างไม่แน่นอนสีดำ
เซลลูโลส	ไม่	ไม่	ใช่	ใช่	สีเทา เบา นุ่ม
เส้นใยประดิษฐ์					
อะคริลิก	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่	ก้อนแข็งสีดำ รูปร่างไม่แน่นอน
แอซีเตต	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่	ก้อนแข็งสีดำ รูปร่างไม่แน่นอน
พอลิเอสเตอร์	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่	ก้อนแข็งกลมสีดำ
ไนลอน	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่	ก้อนแข็งกลมสีเทา
โลหะ (metallic)	ใช่	ใช่	ไม่	ไม่	ก้อนโลหะ
วิสโคส (เรยอน)	ไม่	ไม่	ใช่	ใช่	ไม่มีเถ้า

๙.๒.๓ การละลายของเส้นใย

- ๙.๒.๓.๑ กรณีทดสอบที่อุณหภูมิห้อง ให้วางเส้นใยจำนวนเล็กน้อยลงบนกระจกนาฬิกาหรือในหลอดทดลองหรือในปิ๊กเกอร์ ขนาด ๕๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร ใส่ตัวทำละลายตามตารางที่ ๒ ลงไปให้ท่วมเส้นใย ใช้ปริมาตรตัวทำละลายประมาณ ๑ ลูกบาศก์เซนติเมตร ต่อเส้นใย ๑๐ มิลลิกรัม
- ๙.๒.๓.๒ กรณีทดสอบที่จุดเดือดของตัวทำละลาย ให้ต้มตัวทำละลายให้เดือดโดยตั้งบนเตาไฟฟ้าชนิดแผ่นเหล็ก ในตู้ดูดควัน ปรับอุณหภูมิให้ตัวทำละลายเดือดช้าๆ และระวังอย่าให้ตัวทำละลายเดือดจนแห้ง จากนั้นหย่อนตัวอย่างเส้นใยลงไปในตัวทำละลายที่เดือด
- ๙.๒.๓.๓ กรณีทดสอบที่อุณหภูมิใดอุณหภูมิหนึ่ง ให้ต้มน้ำในปิ๊กเกอร์บนเตาไฟฟ้าชนิดแผ่นเหล็ก ควบคุมอุณหภูมิของน้ำให้ได้ตามที่ต้องการ ใส่ตัวอย่างเส้นใยและตัวทำละลายลงในหลอดแก้วทดลอง แล้วจุ่มหลอดทดลองลงในปิ๊กเกอร์
- ๙.๒.๓.๔ สังเกตดูว่าเส้นใยละลายหมด หรืออ่อนตัวลงเป็นพลาสติก หรือไม่ละลาย แล้วเปรียบเทียบสมบัติในการละลายของเส้นใยตัวทำละลาย ตามตารางที่ ๒
- ๙.๒.๓.๕ สมบัติการละลาย สามารถใช้ทดสอบหาส่วนประกอบที่เป็นโลหะ (metal component) ในเส้นใยได้ ด้วยการละลายเส้นใยในเมทา - ครีซอล (m - cresol) ส่วนที่เหลือจากการละลายซึ่งมีลักษณะมันวาวจะเป็นส่วนประกอบที่เป็นโลหะ

ตารางที่ ๒ การละลายของเส้นใย

(ข้อ ๙.๒.๓)

ชนิดเส้นใย ตัวทำละลาย	กรดเกลือแช่แข็ง	แอสซิโตน	โซเดียมไฮโปคลอไรด์	กรดไฮโดรคลอริก	กรดฟอร์มิก	๑,๔-ไดออกเซน	เมทา-โซลีน	ไซโคลเฮกซาน	ไดเมทิลฟอร์มาไมด์	กรดซัลฟิวริก	กรดซัลฟิวริก	เมทา-ครีซอล	กรดไฮโดรฟลูออริก	กรดไนตริก	กรดไนตริก
ความเข้มข้น (ร้อยละ)	๑๐๐	๑๐๐	๕	๒๐	๕	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๕.๕	๗๐	๑๐๐	๕๐	๖๓.๕	๖๓.๕
อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๑๐๑	๑๓๕	๑๕๖	๕๐	๒๐	๓๗	๑๓๕	๕๐	๑๐๐	๒๕
เวลา (นาที)	๕	๕	๒๐	๑๐	๕	๕	๕	๕	๑๐	๒๐	๒๐	๕	๒๐	๕	๕
แอสซิเตด	ล	ล	ม	ม	ล	ล	ม	ล	ล	ล	ล	ล			
อะคริลิก	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ล	ม	ม	พ	ม	ล	ล
ฝ้ายและลินิน	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ล	ม	ม	ล	ล
ไนลอน	ม	ม	ม	ล	ล	ม	ม	ม	น	ล	ล	ล		ล	ล
พอลิเอสเตอร์	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ล	ม	ล	ม
วิสโคส (เรยอน)	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ล	ล	ม	ม	ล	ล
ไหม	ม	ม	ล	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ล	ล	ม	ม		
ขนสัตว์	ม	ม	ล	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม	ม		ล	ม

หมายเหตุ

๑. ล หมายถึง ละลาย
๒. พ หมายถึง เป็นพลาสติก
๓. ม หมายถึง ไม่ละลาย
๔. น หมายถึง ไนลอน ๖ ละลาย ไนลอน ๖,๖ ไม่ละลาย

ภาคผนวก ก.
รายชื่อแอมโรแมติกแอมีน
(ข้อ ๕.๖)

ลำดับที่	หมายเลข ซีไอเอส (CAS number)	ชื่อสาร (substance)	
1	92-67-1	biphenyl-4-ylamine 4-aminobiphenyl xenylamine	ไบฟีนิล-4-อิลามีน 4-แอมิโนไบฟีนิล ซีนิลามีน
2	92-87-5	benzidine	เบนซิดีน
3	95-69-2	4-chloro-o-toluidine	4-คลอโร-ออร์โท-โทลูอิดีน
4	91-59-8	2-naphthylamine	2-แนฟทิลามีน
5	97-56-3	o-aminoazotoluene 4-amino-2', 3-dimethylazobenzene 4-o-tolylazo-o-toluidine	ออร์โท-แอมิโนเอโซโทลูอีน 4-แอมิโน-2', 3-ไดเมทิลเอโซเบนซีน 4-ออร์โท-โทอิลเอโซ-ออร์โท-โทลูอิดีน
6	99-55-8	5-nitro-o-toluidine	5-ไนโตร-ออร์โท-โทลูอิดีน
7	106-47-8	4-chloroaniline	4-คลอโรแอนิลีน
8	615-05-4	4-methoxy-m-phenylenediamine	4-เมทอกซี-เมตะ-ฟีนิลีนไดแอมีน
9	101-77-9	4,4'-methylenedianiline 4,4'-diaminodiphenylmethane	4,4'-เมทิลีนไดแอนิลีน 4,4'-ไดแอมิโนไดฟีนิลมีเทน
10	91-94-1	3,3'-dichlorobenzidine 3,3'-dichlorobiphenyl-4,4'-ylenediamine	3,3'-ไดคลอโรเบนซิดีน 3,3'-ไดคลอโรไบฟีนิล-4,4'-อิลีนไดแอมีน
11	119-90-4	3,3'-dimethoxybenzidine o-dianisidine	3,3'-ไดเมทอกซีเบนซิดีน ออร์โท-ไดแอนิสิดีน
12	119-93-7	3,3'-dimethylbenzidine 4,4'-bi-o-toluidine	3,3'-ไดเมทิลเบนซิดีน 4,4'-ไบ-ออร์โท-โทลูอิดีน
13	838-88-0	4,4'-methylenedi-o-toluidine	4,4'-เมทิลีนได-ออร์โท-โทลูอิดีน
14	120-71-8	6-methoxy-m-toluidine p-cresidine	6-เมทอกซี-เมตะ-โทลูอิดีน พารา-ครีซิดีน

รายชื่อแอรอแมติกแอมีน (ต่อ)

ลำดับที่	หมายเลข ซีไอเอส (CAS number)	ชื่อสาร (substance)	
15	101-14-4	4,4'-methylene-bis-(2-chloro-aniline) 2,2'-dichloro-4,4'-methylene-dianiline	4,4'-เมทิลีน-บิส-(2-คลอโร-แอนิลีน) 2,2'-ไดคลอโร-4,4'-เมทิลีน-ไดแอนิลีน
16	101-80-4	4,4'-oxydianiline	4,4'-ออกซีไดแอนิลีน
17	139-65-1	4,4'-thiodianiline	4,4'-ไทโอไดแอนิลีน
18	95-53-4	o-toluidine 2-aminotoluene	ออร์โท-โทลูอิดีน 2-แอมิโนโทลูอีน
19	95-80-7	4-methyl-m-phenylenediamine	4-เมทิล-เมตะ-ฟีนิลีนไดแอมีน
20	137-17-7	2,4,5-trimethylaniline	2,4,5-ไตรเมทิลแอนิลีน
21	90-04-0	o-anisidine 2-methoxyaniline	ออร์โท-แอนิซิดีน 2-เมทอกซีแอนิลีน
22	60-09-3	4-aminoazobenzene p-aminoazobenzene	4-แอมิโนเอโซเบนซีน พารา-แอมิโนเอโซเบนซีน
23	95-68-1	2,4-xylydine	2,4-ไซลิดีน
24	87-62-7	2,6-xylydine	2,6-ไซลิดีน

ภาคผนวก ข.
ชื่อขนาดและมิติของเสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย
(ข้อ ๔.๑)

- ข.๑ ชื่อขนาด หมายถึง ตัวเลขที่กำหนดขึ้นเพื่อแสดงขนาดของเสื้อผ้าสำเร็จรูปผู้ชาย โดยใช้รอบอก หรือรอบเอวของผู้ใช้ แล้วแต่กรณี และให้แสดงไว้ที่ฉลากเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกซื้อ
- ข.๒ รอบอกเสื้อ หมายถึง ความกว้างรอบอกที่วัดจากตะเข็บข้างที่อยู่ห่างจากจุดตัดใต้แขนลงมา ๒.๕ เซนติเมตร ด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่ง แล้วคูณด้วย ๒
- ข.๓ รอบคอเสื้อ (เฉพาะเสื้อเชิ้ต) หมายถึง ความยาวที่วัดจากกึ่งกลางกระดุมเสื้อถึงกึ่งกลางรั้งกระดุม
- ข.๔ ความยาวเสื้อ หมายถึง ความยาวจากกึ่งกลางคอด้านหลังจนถึงชายเสื้อ
- ข.๕ รอบเอวกางเกง หมายถึง ความกว้างที่น้อยที่สุดของกางเกง
- ข.๖ รอบสะโพกกางเกงหรือชุดติดกัน (กรณีเข้ารูป) หมายถึง ความกว้างที่มากที่สุดของกางเกง
- ข.๗ ความยาวกางเกง หมายถึง ความยาวที่วัดจากริมขอบเอวบนสุดด้านข้างถึงชายกางเกง

ตารางที่ ข.๑ ชื่อขนาดและมิติของเสื้อ
(ข้อ ๔.๑.๑)

ชื่อขนาด (รอบอกผู้ใช้)	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒
รอบอกเสื้อ (เซนติเมตร)	๙๗ ถึง ๑๐๐	๑๐๐ ถึง ๑๐๒	๑๐๒ ถึง ๑๐๕	๑๐๕ ถึง ๑๐๘	๑๐๘ ถึง ๑๑๑	๑๑๑ ถึง ๑๑๔	๑๑๔ ถึง ๑๑๗	๑๑๗ ถึง ๑๒๐	๑๒๐ ถึง ๑๒๓	๑๒๓ ถึง ๑๒๖	๑๒๖ ถึง ๑๒๙
รอบอกเสื้อ (กรณีเข้ารูป) (เซนติเมตร)	๘๗ ถึง ๙๐	๙๐ ถึง ๙๒	๙๒ ถึง ๙๕	๙๕ ถึง ๙๘	๙๘ ถึง ๑๐๑	๑๐๑ ถึง ๑๐๔	๑๐๔ ถึง ๑๐๗	๑๐๗ ถึง ๑๑๐	๑๑๐ ถึง ๑๑๓	๑๑๓ ถึง ๑๑๖	๑๑๖ ถึง ๑๑๙
รอบคอเสื้อ (เฉพาะเสื้อเชิ้ต) (เซนติเมตร)	ตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก ± ๑										
ความยาวเสื้อ (เซนติเมตร)	ตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก ± ๒										

ตารางที่ ข.๒ ชื่อขนาดและมิติของกางเกง
(ข้อ ๔.๑.๒)

ชื่อขนาด (รอบเอวผู้ใช้)	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙
รอบเอวกางเกง (เซนติเมตร)	๗๒ ถึง ๗๕	๗๕ ถึง ๗๗	๗๗ ถึง ๘๐	๘๐ ถึง ๘๒	๘๒ ถึง ๘๕	๘๕ ถึง ๘๗	๘๗ ถึง ๙๐	๙๐ ถึง ๙๒	๙๒ ถึง ๙๕	๙๕ ถึง ๙๗	๙๗ ถึง ๑๐๐
รอบสะโพกกางเกง (กรณีเข้ารูป) (เซนติเมตร)	ตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก ± 2										
ความยาวกางเกง (เซนติเมตร)	ตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก ± 2										